

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

kiadóhivatal:

Nagyenyedi
 Könyvnyomda és Papír-
 árugyár részvénytársaság
 Főter 38. szám alatt,
 hova a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

A középiskolai tanterv-javaslat.

A középiskolai tanítás sokat fejlett az 1883. évben életbe léptetett tanterv alatt. Az egyoldalú nyelvész-kedés, vagy helyesebben grammatizálás helyébe az olvasmányok tartalmi jelentősége lépett; és a természet-tudományok s a forma-érzék képzésére szolgáló egyéb tapasztalati studiumok, fontosságuk szerint, megkapták a maguk részét a nevelés munkájában. A tanárképzésnek sikerült alaposan képzett szakembereket és öntudatosan működő tanítókat adni ehhez a munkához.

De azért ennek a tantervnek is megtermettek a hiányai. Nem annyira benne voltak, mint inkább belőle következtek. S ezen hiányokat, amidőn róluk említést teszünk, nem a gyenge tanulók szülőinek könnyen érthető panaszaihoz vesszük; hanem alapos megfigyelésre képes és tárgyilagos emberek tapasztalataiból.

A szakszerűségnek, különösen az által, hogy az alsó osztályokba is átment, az volt a különben természetes következménye, hogy a tanár sokszor volt s a k e m b e r a nevelő rovására. Csak a maga tárgyára ügyelt; abban igyekezett minél nagyobb eredményt felmutatni; s ehhez talán fokozottabb mértékben igénybe vette a tanuló szabad idejét, mint amennyire a többi tárgyakból való és éppen úgy megkövetelt haladása és mindezek felett testi és szellemi ereje megengedte volna. Igaz ugyan, hogy a tanterv s főképpen a hozzá kiadott utasítások azt kívánják, hogy a tanuló lehetőleg a lecke-órakon tanuljon, s otthon mindössze csak a hallottak ismétlésére szorítkozzék: de a gyakorlatban ezen szép elv nem bizonyult oly könnyen kivihetőnek. Vagy a tanuló nem figyelt, vagy az idő nem engedte, hogy a tanár a tárgy megértését eléggé próbára tehesse; sőt sokszor azon körülménnyel is számolni kellett, hogy más iskola nem lévén sem helyben, sem a vidéken, gyengébb tanuló is végezhesen néhány osztályt a középiskolában, míg más életirányba lépni elég testi ereje és elemi képzettsége lesz.

Igy termett meg egyrészt a megterhelés, másrészt vele párhuzamosan a kellő eredmény hiánya. Ez a két ok vezette közoktatási kormányunkat, hogy szakiskolák állításával a gimnáziumba nem való elemet onnan elvonja. Ez vezeti most is, midőn új tanterv-javaslatot készül a parlament elé terjeszteni.

Amint az Orsz. Közokt. Tanács tárgyalásai mutatják,

ma még egyáltalán nem lehet látni, milyen formája lesz az új tantervnek törvénybe ígatásakor. De azt föl lehet tenni úgy a nevelés-ügy elfogulatlan szakembereiről, és föl lehet tenni különösen annak vezetőjéről, a kultuszminiszterrel, ki a középiskolai nevelés feladatait államférfiúi magas szempontból mérlegeli, hogy javaslatának alapelvein változást tenni nem enged.

Ezen alapelveket pedig a következőkben foglalhatjuk össze:

1. A tanuló terheinek enyhítése végett egyes tárgyakból leszállítja az elérendő mértéket. Különösen a klasszikus nyelvekét történik ez; de valószínű, hogy a fizika tanításának mennyiségétani alapra való eltevelyedése is orvoslásra fog találni.

2. Egyes tárgyak, melyek eddig csak a középiskola felsőbb osztályaiiban tanítottak, az alsóbb osztályok terében is helyet találnak a növendékek értelmi fokához alkalmazva; különösen a magyar történelem s a természetrajz.

3. A legfontosabb pedig az, hogy az egész középiskolai oktatás új és a legtermészetesebb alapra helyezkedik: a nemzeti nyelv és irodalom, a hazai földrajz és történelem alapjára. Olyannyira szükséges, sőt természetes dolog ez, hogy nehezen tudnók, ha bizonyításra kerülne a sor, eddigi hiányát is mentegetni.

4. A testi épség és erő apolására az eddigienél is intenzívebb gond fordítandó; a testgyakorlás rendszere pedig, az egészségtelen training kizárásával, az angol nevelés mintája szerint, a játékokra alapítottatik.

Ezen elvek irányítják az új tanterv-javaslatot. Ezen elvek alapján létesül az egységes jogosítású középiskolának három alakja: latin-görög, latin-francia és latin-természettudományi középiskola. Minden tanuló megkaphatja a tehetségének legjobban megfelelő teret, anélkül, hogy a három érettségi bizonyítvány között bármiféle fokozati különbség volna.

Az egész ország elfogulatlan nevelői, de még inkább politikusi üdvözlik érte fáradhatatlan kultuszminiszterünket.

A magyar czimer.

A hivatalos lapban, a „Budapesti Közlöny”-ben, nevezetes rendelete jelent meg a belügyminiszternek. Összes kollégáival (csak a honvédelmi miniszter nincs

köztük) megállapította, hogy nemzeti ünnepek alkalomával mely állami középületek használhatják díszül az állam czimerével ékesített nemzeti lobogót. Hivatalos nemzeti ünnepek eddig: Szent István király napja, az államalkotás ünnepe, április 11-ike, az 1848. évi törvények szentesítésének napja, ő felsége a király születésnapja. A rendelethez terjedelmes melléklet van csatolva, amely az állami vagy államalak tekinthető középületeket név szerint sorolja föl.

Ehhez a rendelethez nem kell bő kommentár, beszél az magáért. Főlöszleges magyarázatunk azt is, hogy a rendelethez szükség volt, a rendelkezés visszaéléseket fog meggátolni és lehetetlenné teszi, hogy a jövőben akár a rosszhiszeműség, akár a figyelmetlenség mulasztásokat kövessen el. Hisz tudjuk, hogy az államtól direkt függésben álló intézmények sem voltak mindig tisztában, hogy mikor öltsenek lobogó-dísz, annál kevésbbé lehettek tisztában az állammal direkt kapcsolatban nem álló intézetek és testületek. Az ötlet, néha csupán a jóakarata dolga volt, hogy nemzeti ünnepeinket az állam épületein a nemzeti lobogó jelezze.

Ezzel a rendelkezéssel ismét egy pauasz válik tárgyalattanná; az ellenzéknek, amely a tudatlanságot, figyelmetlenséget mindig rosszakaratainak, hazafiatlanságának kvalifikálta, egy fegyverével ismét kevesebbje van. Hogy ezzel az intézkedéssel az elégtelenség forrását a kormány még nem dugta el örökre, azzal tisztában lehetünk előre. A panaszra mindig akad ok bőven, ha keressük az okot, s ha nem is a sérelem a fő, a lényeg, de az izgatás a kormány ellen, diskreditálása a kormány tetteinek és szándékának, de meg fog szünni jövőben az a vád, hogy a kormány ne törődjék, hogy a nemzet ünnepein a hivatalos magyar állam nem manifestálja magát.

A belügyminiszter rendeletének ennyiben látjuk praktikus hasznát. Minthogy a törvényhozás részben a régebbi usz alapján, részben pedig történelmi momentumok emlékeztetere ünnepeket dekretált, illet gondoskodnia arról is, hogy az állam e nemzeti ünnepeket miként ülj meg szemmel látható módon. A belügyminiszter rendelkezését, ismételjük, megnyugvással fogadhatjuk. Eddig nem fedeztük föl benne a nemzet praediciumát semmi részében. Hogy mennyit fog érni a valóság, azt a használat mutatja meg; mert bámi intéz-

TÁRCSA.

Esdoklás.*

Nagy-Enyeden, március 30-án 1848.

Kezed ne vond meg kéro kedvesedtől,
 Bég szenyvedett nő, Erdély, ó hazám!
 Több boldogságra vagy te érdemes,
 Oly sok keserv és anyyi gyász után.

Mivé leszünk mi árva gyermekid,
 Ha még tovább is özvegyen maradsz,
 Magánosan ha elszakadva élsz,
 Nekünk nyugalmat ó anyánk hogy adsz?!

Régóta búsulsz özvegy fátyolodban,
 De tudd meg, férjed mindig szeretett;
 Nem ő tevé, hogy villám dörge el
 Az egykor boldog házaspár felett.

Kaján irigység s rossz házi barát
 Zavarta föl nyugalmad tengerét;
 Ezek sértették mélyen, kinosan
 A férj s a nő ártatlan kebelét.

Epedve hívtál régi kedvesed,
 Szerelme, nézd, mi hó, mi lángoló.
 Oh! add közeli, s hú mitka-csókolat,
 S e csók legyen szabadság, Unio!

Lőthe.

* E lendületes alkalmi költeményt Lőthe József jogi állgató írta a városunkban 1848. március 30-án, az unio érdekében tartott négyülésre, melyet a református templomban a közönség rendkívül nagy érdeklődéssel meglátott. A költemény a közönség által nagy dicsőítéssel megénekeltek, sőt a Bethlen-főiskolai ifjuság a harzatról szórta szét a közönség közt.

Az utolsó erdélyi országgyűlés.

Írta: Bodrogi János.

(Vége.)

Báró Kemény Domokos után, — ki az unioval ellenkező véleményen levőket szólította fel nyilatkozatra, — Roth Ágoston, Brassó város követe állott fel s kifejtette azt, hogy miszerint a nemes magyar és székely nemzet Erdélynek Magyarországgal való egyetülését a lelkesebb egyetértéssel, leghőbb nemzeti ohajtásnak nyilvánította s megfontolva továbbá azt, hogy a jelen országgyűlés által ez ügyben törvényjavaslat csak ő Felső, szeretett fejedelmünk és királyunk legfelsőbb akaratának hozzá járultával váland kötelező törvényné, s végül tekintetbe vévén hogy Erdély a magyar korona tagja: az unio pragmatice sanctio fentartása mellett küldői nevében pártolja. E kijelentésre a szász követek mind fellállanak s a folyton éljenző közönség előtt meghajtják magukat. A lelkesülő közepette „Berzenczei, Marosszék követe a terem ablakait felnyitja s a lent maradt sokaságnak tudtára adja, mikép a szász követek pirtolják az unio. Az öröm riadás az egész városon végig mennydörög. A nép a terem alá ezrenként tódul: élleti a szász követeket s látni kívánja. A szász követek az ablakul megjelennek; künn a tetszés jelei hangzanak. A nép éljenzése itt is felvillanyozza a termet; az unio éljenzése itt is ujra kitör, kendő lobogás, kard csörgetés vihara kel ujra fel.” A lelkes éljenzés még egyre tart, midőn Urházi, az Unio zsebkönyv szerkesztője, felragadja a pesti küldöttség lobogóját s azt a trón és király képe előtt meghajtva a trón állványára tűzi fel, mire a közönség hangos „éljen a király!” kiáltásban tört ki.

Az általános lelkesedés perczekig tartott s csak annak lecsillapulta után juthatott szóhoz báró Kemény Dénes a „vezér vármegyének”, Alsó-Fehérek követe. Beszéde, melyben „ékes szólásának új remekét adá”, e nevezetes országgyűlésnek leghatalmasabb szónoklata volt. Rokonszenves előadásával, érveinek kifogyhatatlan gazdagságával elejétől végig ébren tudta tartani a közönség figyelmét. „Csak néhány hét előtt az volt a kitünő polgári érdem közöttünk, — mondja mindjárt beszéde elején — ha az ember más munkájából élve, minden teendője legfeljebb szolgálja követése volt némely hatalmasok intéseinek. Ezen irány megváltozott s mert hála Istennek megváltozott, erről akarok legelőbb is szólni, hogy ha czélunk a honyegység e nagy napján szívből és lélekből egyesülni, tegyük, hogy az egyesülés szent eszméje szívünkbe legyen vésvé, ne csak papíron írva.” Beszél azután arról, hogy a magyar alkotmány lényegében nem változott, csak külalakja az alapelveknek megfelelőbbé lett. Majd az unioa térve, lelkes szavakkal méltatja a honyegység előnyeit. „Erőtlené lett a magyar, mert megszakadt, de ismét nagygyá lesz, mert egyesülni tudott. Nem volt 300 év óta ily dicső napja a magyarnak! Éljen az unio! az igazi alkotmányos király, a magyar és vele testvériesen együtt élő nemzetek atyja V. Ferdinánd éljen!”

Éles szavakkal itéli el a balázsfalvi oláh gyűlést, majd a „Transilvania” cz. német lapból olvassa fel azt a részletet, melyben egy publicista azt javasolja, hogy ha a magyarok erőszakolni fogják az unio, a szászok tegyenek úgy, mint a horvátok, ne fogadják meg a ministerium rendeleteit. „Ez uraim — mondja — bitűös egy mondas. De meg vagyok győződve, hogy

2. oldal.

kedésnek egyetlen igaz, csalhatatlan próbaköve még mindig az élet.

A miniszteri rendelet egyébiránt így szól:

A belügyminiszter körrendelete valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez.

Budapest, május 28.

Az 1848. évi XXI. törvényzikk 2. szakaszában foglalt s a középületek és közigazgatások nyilvános ünnepek alkalmával a czimeres nemzeti lobogóval leendő földszítéséről szóló rendelkezés akadálytalan végrehajtása, illetőleg az idézett törvényi rendelkezés végrehajtása tárgyában 1895. évi október hó 11-én 88.155. sz. a kiadott itteni körrendelet fogantatása közben fölmerülő nehézségek és tevédek elhárítása érdekében szükségesnek mutatkozik mindazon középületeknek tüzetes megjelölése, melyek a szóban forgó alkalmakkor a jelzett módon díszítendők.

Ennélfogva annak előrebocsátása mellett, hogy „középületek”-nek tekintendők az állam, törvényhatóság, vagy község tulajdonát képező és közigazgatási, illetve bírósági, közoktatási, közművelődési, illetve közjótékonyági vagy közgazdasági célokra szolgáló épületek, valamint a más közjogi és magánjogi alanyok tulajdonát képező azon épületek is, melyeket a fentebb felsorolt közzélok szolgálatában álló intézetek a maguk egészében elfoglalnak, feltéve, hogy ezen intézetek közhatalmú, jogilag körvonalozott felügyelet alatt állanak, hogy továbbá „nyilvános ünnepek” alatt ez esetben Szent István napja (augusztus 20-dika római naptár szerint), nemkülönben az 1848-iki törvények szentesítési napjának évfordulója (április 11-ike római naptár szerint), továbbá a mindenkor uralkodó születése napja, s végül a törvényhozás által a jövőben netán kijelölendő nemzeti ünnepek értendők;

egyetértőleg a magyar királyi miniszterelnök, pénzügyi, kereskedelemügyi, földmívelésügyi, vallás- és közoktatásügyi és igazságügyi miniszter urakkal, a nyilvános ünnepek alkalmával czimeres nemzeti lobogóval díszítendő középületek névsorát megállapítottam.

Közelebbi tájékozás kedvéért kiemelendőnek mutatkozik még, hogy a magyar korona országainak egyesített czimerét a lobogón csupán azon főkormányhatóságok (miniszteriumok) alkalmazzák, melyeknek hatásköre az 1868. évi XXX. törvényzikk értelmében Horvát-Szlavonországokra is kiterjed, továbbá szintén az egyesített czimerrel ellátott lobogót alkalmazzák azon közép és alsó hatóságok, melyek a jelzett főhatóságok alá elrendelve, tehát az idézett törvény által közöseknek kijelentett közigazgatási ágakban — Horvát-Szlavonországok területén működnek; míg ellenben minden többi — bár közös igazgatási ágban, — de kizárólag csak a szorosán vett Magyarország területére szorított működést kifejtő hatóságok valamennyien az ugynevezett külön czimerrel ellátott nemzeti lobogót használják, illetve kötelesek a fentérintett nyilvános ünnepek alkalmával épületeikre kitűzni.

Megjegyzem, hogy Fiumében a fumei és magyarhorvát tengerparti királyi kormányzó palotája, a kormányzósági hivatal és a tengerészeti hatóság épülete az egyesített, a többi középületek ellenben a külön czimerrel ellátott lobogóval díszítendők.

Megjegyzem továbbá, hogy amennyiben a fennebbi fogalom meghatározás második részében érintett épületek a szóban forgó intézetek által nem a maguk egészében foglaltatnának le, az egész épület középületnek nem minősíthető ugyan, az illető intézet által elfoglalt lakosztályban azonban a czimeres lobogó kitűzhető.

Miről a czimet tudomás és a saját hatáskörébe eső intézkedések megtétele végett azzal a hozzáadással értesitem, hogy az általam e részben felkért szakmi-

ez, amit felolvastam, legfeljebb egy rüdeg újságíró agyszüleménye s nem vonatkozik a szász nemzetre. Hanem tudják meg azon silány igaztók, hogy mi magyarok egy szívvel, lélekkel mondottuk ki, miszerint barátainknak barátai, urunk trónja ellenségeinek ellenségei vagyunk s mint magyarok meg is tudunk felelni szavainknak. Az a magyar, ki ezer év előtt hazát tudott szerezni magának, tudni fogja azt fenn is tartani a vész óráiban! Oriási lelkes tüntetés követé e szavakat; az országgyűlés tagjai és a hallgatóság kardjaikat csörgetik, az asszonyok kendőiket lobogtatják.

Jó félóránál tovább tartott még a Kemény Dénes hatalmas szónoklata, melyet a közönség lelkes éljenzése több ízben szakított félbe. Beszéde végén befejezésül még egyszer az uniora tért s emelkedett hangon így végezte: „Képeletem bájos színekben varázsolja előlme hazánk dicső jövőjét; mintha látnám azon nagy Magyarhont, melynek hazáért, királyért és szabadságért mindent áldozni kész fia eképp fognak felkiáltani: Egy Istenem, egy a hazám!”

Kemény után Schmidt Konrád szebeni követ állott fel s kijelenti, hogy amit Kemény Dénes a szászokról mondott, azt nem veszi magára. Hogy az unio kérdése a szászok között sokakban aggodalmat okozott, az bizonyos, de ő abban veszélyt nem lát, sőt ellenkezőt, amit azzal bizonyít be, hogy itt van. Kéri tehát, hogy egy pár igaztók hírlapíró miatt ne ítéljék el az egész szász nemzetet.

Ez alatt az utcán érdekes jelenet játszódott le. A szász követeket és Lemény püspököt — kik a Schmidt beszéde után mindjárt odahagyták a termet — az

niszter urak a vezetésük alatt álló közigazgatási ágban szükséges megfelelő intézkedéseket legközelebb meg fogják tenni.

Budapest, 1898. évi május hó 15-én.

Perezel, s. k

Majális.

A „Nagyenyedi Iparosok Önképzőköre” által pünkösöd másodnapján rendezett majális a kedvezőtlen idő dacára igen szépen sikerült. Kedvezőtlen körülmények alatt értjük a minden irányban nyomasztóan ható drágaságot és az időjárás. Az ég ugy vasárnap, mint hétfőn egész nap borús volt; a mulatság napján délelőtt — a rendezők aggodalmára, de a gazdák nagy öröme — megeredtek az égnek csatornái és hullott az áldás jótékony eső alakjában a mulatság kezdetéig, amikor aztán a borút felváltotta a derű nem csak az égen, hanem a rendezői arcokon is.

A tánczot érdekes társasjátékok előzték meg. A nemzetközi világpostánál a levelező-lapok árusításában Egresi Irma és Róza, Vermesi Annuska, Szathmáry Róza és Mária fejtettek ki nagy ügyességet. A legtöbb levelező-lapot kapta Molnár Kun Mariska s így ő lett a nyertes. Kapott a rendező bizottságtól egy csinos likőr-szervizt.

Nem kevésbé érdekes volt a tojás-futás, melyben a nők vettek részt. A rendező bizottság által kitűzött emléktárgyakat — a két darab értékes virág-vázát — Kovács Annuska, mint aki a legtöbb ügyességet fejtette ki, nyertte el.

A kifli-evési versenyben legifjabb Winkler János lett a nyertes, 25 drb portorikót emelvén el... apja számára.

A társasjátékok alatt összegyűlt a közönség is, s beesteledvén, kezdetét vette a táncz, melyben a négyeseket mintegy 80 pár járta.

Este 9 óra körül a közönség Fejérdi Gyula ur jól sikerült tűzijátékában gyönyörködött, ki a kör iránti szivességből néhány igen szép mutatvánnyal bizonyította be kiváló ügyességét.

A rendező bizottság — dacára a több irányból jövő nehézségeknél, melyekkel az utolsó percben is meg kellett küzdenie — ugy az erkölcsi, mint az anyagi eredménnyel meg lehet elégedve. A bevétel, mint halljuk, mintegy 120 frt körül volt.

A táncz, mindvégig jó kedélyhangulatban, a reggeli órákig tartott, mikor a jelen voltak egy igen jól sikerült mulatság kedves emlékével oszlottak szét.

Tudósít.

Vegyes hírek.

— **Kérjük t. olvasóinkat hátralekös előztetések gyors beküldésére.**

— **Piros pünköszt.** Nekünk nem volt piros, szürke, borongós volt, de épen ez képezte ez alkalommal a szent lelket, melynek emlékére pünköszt ünnepét üljük. Sokkal kedvesebb, szívből üdvözöltebb volt nekünk ez alkalommal pünköszt az ő szürke ruhájában, mintha hagyományos piros ruhájába öltözött volna. Az első napi borongás, permegzés, másodnapon várva várt

utcán összesereglett nép tüntető éljenzéssel fogadta. „Schmidt felemeltetvén beszélt a néphez” — mondja a Kolozsvári Híradó tudósítója. „Lemény püspöknek egy széklet hoztak s a patriarcha kinézésű tisztos ósz arra felállva, ihletten szólalt meg. Az oláh nemzetnek személyében megtiszteltetését kedves üdvözléssel viszonozta. Egyességre, a haza és királyhoz hű ragaszkodásra hívta fel a népet, ugyanezt igérvén az oláh nemzet részéről is.”

Beszélt még Berzenczei és Pálfi János, mindketten az Unio mellett. „S bekövetkezett végre a nagy szerű perc, — mondja Kovács László — az elnöki kijelentés; Erdélynek, mint országnak megsemmisülése: a főkormányzó egyszerűen enuncialta, miképp az Unio összes akarattal, ezennel el van fogadva.

Ezután a rendek a termet odahagyták. A hallgatóság pedig a teremben levő összes zászlókat magával ragadva az unio éltetésével járta be a város nagyobb utcáit. Délután 5 órakor ismét országos ülés volt, melynek legfőbb tárgya az unioról szóló törvényzikk felküldésének eszközzése. Az elkészített s a három nemzet pecsétjével még a nap hitelesített törvényjavaslatot, Pálfi János és Vér Farkas, mint követek vittek a királyhoz. A követekkel maga gróf Batthányi Lajos miniszterelnök utazott a királyhoz Innsbruckba a törvény szentesítése végett, mi június 11-én meg is történt.

Áldjuk emlékeket mindazoknak, kik ötven év előtt a haza egyesítéséért fáradoztak s így megteremték az egységes, erős Magyarországot!

áldásos, alapos esőt hozott, megittatta a szomjuhozó földet, derűtséget keltett a gazdaközönség szívében. Az ünnepek különben minden nagyobb esemény nélkül folytak le, ilyenkor a családé mindenki, hiányzottak a zajos, tulcsapongó mulatságok, a templom és az otthon között oszlott meg a figyelem. A templomok mindenikét a hívők ajtatos tömege kereste fel az ünnepeken. A kirándulások — a sokkal többet érő esőzések miatt — elmaradtak, szóval az ünnepek a csendes, családias vigasságok napjai voltak.

— **Hirtelen halál.** A legnagyobb részvétellel vésztük a hírt, hogy a magyarlapadi körjegyzőség szakképzett jegyzője Csoma Ferencz mult hó 31-én este szívszélhűdés következtében elhalt. Az elhunyt a nagyenyedi járás egyik legderekabb jegyzője volt és hirtelen halála a legnagyobb részvételt keltette az egész környéken. Az oly korán elhunyt jegyzőt özvegy édes anyján kívül, kinek gyámola volt, neje és két árvája siratja. Temetése e hó 2-án lesz Magyar-Lapad községében, ahol a járás jegyzői kara testületileg vesz részt.

— **Dr. Ebergényi Sándor balesete.** Köszerehetnek és tiszteletnek örvendő főispáni titkárukat keletlenül — de remélhetőleg minden rossz következmény nélkül — baleset érte az elmúlt napokban. A vadásztársulat által mult csütörtökön rendezett gömb-lövészetben két vadászkutya komolyabb eszmecserébe bocsátkozott, és a szintén jelenlévő titkár békítőleg lépett közbe, mely alkalommal az egyik vitázó eb kezéhez kapott és azt kissé megsértette. Dr. Ebergényi ügyet sem vetett reá, másnap azonban arról értesült, hogy a kutya beteg, és e perctől nem volt nyugta az aggodalomtól, hátha az állat viziszonyban van. Kétségét eloszlatozó és az esetleges bajnak elejét veendő, felutazott Budapestre és a Hőgyes-féle intézetben beoltatta és gyógykezelési magát. Az állat folyton megfigyelés alatt áll és közönségünk megnyugtatóra konstataljuk, hogy semmi baja és a borzasztó betegségeknek semmi tünete sem mutatkozik rajta. Hanem hát félni nem kell, de ügyelni jó ebben az időszakban, mikor mindegyre veszett kutya kóborol a városban. Az érdeklődés és részvét a titkár balesete iránt város-szerte nagy, de bizton reméljük, hogy pár nap múlva jó egészségben látjuk viszont körünkben.

— **Hymen.** Gyulafehérváron — mint tudósítónk írja — mult hó 31-én (kedden) déli 12 órakor fényes esküvő folyt le. Dr. Fenyő Ármu m. kir. honvéd ezredorvos és társas köreink egyik igen előnyösen ismert tagja vezette anyakönyvvezető és oltár elé Bervei Jónás Juliska kisasszonyt, Bervei Jónás Adolf gyulafehérvári nagybirtokos szép műveltségű leányát. Az anyakönyvvezetői tisztet Novák Ferencz kir. tanácsos, polgármester teljesítette, házassági tanuk pedig Szabó István honvéd őrnagy és dr. Mayer Ödön ügyvéd voltak. Az esküvőt fényes lakoma követte, a mely után az ifjú pár nászútra indult. Kísérje szerencse megkezdett új életüket!

— **Esküvő.** Musa Imre, a nagyenyedi könyvnyomda részvénytársaság egyik igen szorgalmas betűszedője, mult hó 30-án vezette anyakönyvvezető és oltár elé Nagy Ida kisasszonyt, polgárléányaink egyik igen szép alakját, Nagy-Enyeden. Gratulálunk!

— **Hymen.** Szép esküvő folyt le mult hó 30-án Magyar-Forró községében. Hermath Sándor fiatal föld-birtokos esküdött örök hűséget Szentkóvics Katinka kisasszonynak, öz. Szentkóvics Domokosné lándori birtokosnő szép leányának. A polgári és egyházi szertartások befejezte után fényes lakomához állt a nagy-számú nász-közönség, kik között városunkból is sokat láttunk megjelenni. Állandó boldogságot kívánunk az új párnak.

— **Házasság.** Kádár Zoltán szamosújvári fiatal iparos május hó 30-án vette nőül Fabián Rózika varrónőt Nagy-Enyeden.

— **Diszvaosora.** Reinbold Olivér királyi tanács pénzügyigazgató tiszteletére, meghívók kibocsátása mellett, e hó 11-én diszvacsorát rendeznek a fennhatósága alá tartozó pénzügyi hivatalok tisztviselői.

— **Egy kis figyelmeztetés.** Ünnepe másod napján a délutáni isteni tisztelet alkalmával az ev. ref. templomban megtörtént azon — legalább is különös — eset, hogy a tiszteletes legatus ur a beharangozás után csak akkor jelent meg a templomban, mikor a végtele hosszúra nyult várakozást megunt hívek egy része már távozott. Nem tudjuk, mi volt oka e késedelémnek, de azt tudjuk, hogy a fix járandósággal igen jól dotált legatusnak kötelessége az isteni tiszteleten a maga idejében megjelenni, mire ez uton mi is figyelmeztettük, azon reményben azonban, hogy ezen figyelmeztetést — esetleg erélyesebb modorban — az egyház-közönség fenhatóságától is meg fogja kapni.

— **Fejedelemi birtok.** Most, hogy Nagy-Enyed város az alsó- és felső-fügedi erdők tulajdonosa lett, némi érdeklél olvashatják lapunk olvasói Kemény János fejedelemnek, ezen birtok egykori urának és öszzevársarlójának, erre vonatkozó feljegyzését, mely a br. Kemény család Nagy-Enyeden őrzött levelei között maradt

a szomjuhozó
ség szívében.
emény nélkül
hiányzottak a
és az otthon
nok mindenü
z ünnepeken.
székek miatt
es, családias

szvettel vesz-
ség szakkép-
31-én este
nyut a nagy-
vult és hirte-
ette az egész
özvegy édes
és két árva
Lapád közsé-
ületileg vesz

te. Közszere-
kárunkat kel-
s következt
napokban. A
dezett gömb-
eszmecserébe
békítőleg lé-
ázó eb kezé-
r. Ebergényi
arról értesült,
olt nyugta az
n van. Kétsé-
elejét veendő,
tízletben be-
folyton meg-
rtatására kon-
betegségnek
nem hát felni
akban, mikor
on. Az érdek-
város-szerte
ulva jó egész-

nt tudósítók
akor fényes
kir. honvéd
en előnyösen
és oltár elé
Bervei Jónás
veltségű leá-
Ferencz kir.
assági tanuk
Mayer Ödön
a követte, a
sérje szeren-

könyvnyomda
betűszedője,
és oltár elé
yik igen szép

mult hó 30-án
or fiatal föld-
ovics Katinka
osné lándori
egyházi szer-
ült a nagy-
kból is sokat
kivánunk az

osujvári fiatal
Rózika varró-

irályi tanács
bocsátása mel-
fennhatósága

p második nap-
al az ev. ref.
is különös —
rangozás után
kor a végte-
vek egy része
gesedelmének,
és igen jól dotált
leten a maga
figyelmeztet-
figyelmezte-
az egyház-

agy-Enyed vá-
osa lett, némi
ény János fe-
és összevá-
ely a br. Ke-
között maradt

meg. A fejedelem ugyanis feljegyezte, hogy addigi élete folyamán minő birtokokat mily árban szerzett meg; a tárgyunkról szóló feljegyzése következő: „Felső-Fügeden Széki Páltól ott való jószágát váltottam, adtam 6 ökröt, vasas szekeret és egy jobbágnak díját, a mi tesz összesen mintegy 80 frtot. Ugyanott Nagy Mihálytól 50 frt.” Városunk mostani és jövődöbeli polgárai e szerint jogos önértettel tekinthetnek e szerzeményükre, melyhez egykori nemzeti fejedelmük emléke is fűződik, s bizonyára azon lesznek, hogy attól könnyedén meg ne váljanak, látván az idézett jegyzék tartalmából is, mennyivel könnyebb tudni az ösök szerzeményén, mint azt utánjárás és szorgalmas munka árán apránként kiegészíteni.

— **Juniális.** A tövisi Ö. T.-Egylet az egyleti zenekar közreműködésével saját pénztára javára 1898. évi június hó 5-én (vasárnap) a „Népkert” nyári helyiségben nyári táncmultságot rendez. Belépti-díj: Személyenként 50 kr. Családjegy 1 frt. A életre való és pártolásra méltó egylet rendszeren szép sikerű multságára felhívjuk a közönség figyelmét.

— **A betöréses lopások** pár nap óta ismét napi rendszeren vannak városunkban, a nélkül persze, hogy a tettes valaha kézre kerülne. Ezen mi különben legkevésbé sem csodálkozunk. Rendőrségünkkel csakis nap-pali szolgálat van... olyan, amilyen! Az éjjeli szolgálat csak abból áll, hogy a soros rendőrtizedes a kapitányság leghátó szobájában a pricsen alszik, az éjjeli öröknek csufolt közegek pedig a számukra rendelt őrtanyán pipáznak és a pokoli sötétségbe burkolt várost éjjel csak a jó Isten védi, neki pedig az öt világrészen akkora területet kell figyelemmel kísérnie, hogy nem csoda, ha Nagy-Enyedről olykor-olykor másfelé fordítja figyelmét. Tényleg díjat lehetne kifizetni azon ritka városi polgár részére, ki éjjeli járkálás közben az utcákon egy rendőrt, vagy baktort felfedez, hanem ha egy-egy csendes, holdvilágos nyári éjen, mikor a séta amugy is kellemes foglalkozás. A csoda tehát csak az, hogy ilyen körülmények között a betörő uraságok még több sikeres munkát nem végeznek!

— **Cirkus.** Három napig tartotta ki városunkban Fekete lovardája. Tekintettel az általános pénztelenségre, továbbá arra, hogy egy 6 hetes szini évad előzte meg s végül a társulat végtelen gyenge mivoltára, csoda hogy három napig is kibirta.

— **Válassz egy érdeklődő urnak.** Tanítóink gyűlésére vonatkozó tudósítását áll. isk. igazgatónk reputációja érdekében annyiban kívánom kiegészíteni, hogy igen is ott — volt a gyűlésen és érdeklődött, mert a gyűlés-teremmel szembeni előszobában voltam szerencsés láthatni. Tehát a történelmi hűség és igazság kedvéért a különben helyes tudósítást, engedelmével, helyreigazítom. A brudbánya. 1898. évi május hó 29-én. Egy másik érdeklődő.

— **Adózó közönségünk figyelmébe.** Adózó polgártársainkat ez uton is figyelmeztetjük, hogy a tőkekamat és járadékadó-kivetési lajstromok a városi pénztári hivatalban e hó 2—10-ig közszemlére ki vannak téve s azok a hivatalos órák alatt bárki által betekintethetők.

— **A kolozsvári keresk. és iparkamara** közhírré teszi, hogy az osztrák-magyar kereskedelmi és iparkamara Alexandriában (Egyiptom) az egyiptomi kereskedelmi viszonyok nyilvántartására tudakozódó irodát szervezett s egy havi folyóirat kiadását határozta el; erre az Egyiptomba kivittellel foglalkozó körök figyelmét azzal a kéréssel hívjuk fel, hogy a havi folyóiratra, melynek évi előfizetési díja 25 frank aranyban, saját érdekükben előfizetni sziveskedjenek. Az ottani kereskedők felől tájékoztató felvilágosítást minden egyes esetben pedig 5 frankért — szintén aranyban — nyújt az iroda.

— **Az államvasutak kolozsvári üzletvezetőségétől** vett felhívás folytán a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekelt tömegárukkal kereskedő üzletemberek figyelmét, hogy az államvasutak a jó terméskilátások teljesülése esetén nagy exportra számítanak és miután a rendelkezésre álló teherkocsikkal a gabonaszállítási idény alatt első sorban a gabonaszállítási igényeire lesznek figyelemmel, ennek következtében egyéb tömegáruk részére kocsikat július hó végétől október hó végéig előreláthatólag csak igen korlátozott mennyiségben fog rendelkezésre bocsáthatni. ennél fogva felkérjük az érdekelt kereskedőket, hogy tömegáruikat saját üzleti érdekükből lehetőleg még a gabonaszállítás előtt eszközöljék.

— **A „Magyar Népszászó”** 20. száma is megjelent. Tartalma ezuttal is élénk és változatos. Vezérezik a kenyérbiztosító tüzhelyekről szól. A „Munkáspolitikai” című rovatban érdekes cikket találunk a belügyminiszternek ama rendeletéről, mely megtiltja a pálinkamerőköket, hogy helyiségükben a kézi zálogüzletet gyakorolják. Nagyon tanulságos az a levél is, mely arról az örvendetes tényről ad hírt, hogy Békésmegyében a munkásviszonyok mindinkább kedvezőbbek lesznek. A krónika rovat a munkásokat érdeklő legfontosabb híreket tartalmazza. Ez a lap igazán a munkások érdekeiért küzd. Előfizetési ára egész évre 1 frt 50 kr. Egyes számonként pedig az ország minden helységében 2 krért a helyi elárúsítóknál kapható. Hol még elárúsító nincsen, ez iránti jelentkezéseket a kiadó-hivatal (Nagyvárad, Uri-utca 702. sz.) szivesen fogad.

Közérdek.

A luczerna ápolásáról.

A luczerna, dacára annak, hogy egyike legkitünőbb kulturnövényeinknek, azon hátránnyal bír, hogy ugy a talaj tápanyagkészlet, mint pedig az időjárás viszonyok iránt nagy igényű növény. Nem elég, ha számára a talajt mélyen miveljük, még előnyös fejlődésére az is szükséges, hogy a talaj gazdag legyen ásványi tápanyagokban. Ha a talaj tápanyagokban szegény, de különben minden körülmény kedvez a luczerna tenyésztésének, ugy a gazdának feladatát képezi a hiányzó tápanyagok pótlásáról gondoskodni.

Hogy az említett körülmények mellett czélszerű-e mesterséges trágyáknak az alkalmazása, erre vonatkozólag csak a legutóbbi időben is történtek kísérletek, mely kísérletek kivételére több gazda vállalkozott. A megejtett kísérletek eredményeiből azon következtetés vonható le, hogy nagyon fontos és nagyon előnyös a luczernások megrágyázása mesterséges trágya-félékkel, különösen pedig azokkal, melyek a talajban eleendő mennyiségben nincsenek jelen. Így egy kísérlet alkalmával egy hektáryi terület megrágyázása 3 q. szuperfoszfáttal, mely 40 kgm vízben oldható foszfor-savat tartalmazott, 6 q. káinnal történt, mely az első használati évben 8-25 q. szénatermés-többletet adott. Habár ezen többlet pénzben kifejezve talán nem is fizeti a trágyázás költségeit, mégis tekintetbe kell vennünk, hogy a felhasznált műtrágya-félék utóhatást is fejtenek ki és valószínűleg a következő év kaszálására már haszonnal fog befejeződni, mely, tekintve a luczerna hosszú használati idejét, a következő években is ismétlődhetik.

A talaj meszezése csak az esetben indokolt, ha annak mérszartalma 1%-nál kisebb. A szuperfoszfát helyett Thomas-salaktot is lehet felhasználni, de annak mennyiségét úgy kell megszabni, hogy a benne foglalt citrátoldható foszfor-sav másfélszeres mennyiségben legyen több, mint a szuperfoszfátban foglalt vízben oldható foszfor-sav. Tehát Thomas-salaktot jelentékenyen nagyobb mennyiségben kell alkalmazni. A szuperfoszfátot káinnal összekeverve szórhatjuk ki, ha a meszezés is szükségesnek mutatkozik, ugy czélszerű azt körülbelül négy héttel az említett trágyafélék kiszórása előtt elhínteni. Tavasszal történő gipszezés is nagyon előnyös, hektáronként 1 q. lehet kiszórni. Még említésre méltó, miszerint dacára annak, hogy a luczerna nitrogénigényű növény, tehát azon növények családjába tartozik, melyek képesek a levegőben foglalt szabad nitrogént felvenni és táplálkozásukra felhasználni, mégis halas csekély mennyiségű chilisaletrom-trágyázás iránt. Ebből legezelszerűbb tavasszal hektáronként körülbelül 50 kgot kiszórni. E trágyázás hatására a gyökéret jobban és erőteljesebben fejlődik s ennek következtében gyorsabban és fokozottabb mérvben lesz képes a légkörben foglalt nitrogént is a növény táplálkozására alkalmas vegyületekké átalakítani.

Ha általában gyenge és satnya fejlődést luczernákat akarunk felsegélyezni, ugy az első sorban a foszfor-savas és kálitartalmú trágyafélék jöhetnek tekintetbe. Az említett kísérlet-sorozatnál ismételtén tapasztalták, hogy a luczerna a foszfor-savat és káliumot mindig meghálálja, mert nem csak zölden volt a termés jelen-tékenyen több, de száraz állapotban széna alakjában is. Hogy a felszört trágyafélék a talajba jussanak és azzal jól összekeveredjenek, czélszerű új luczernások alakításánál a trágya felszórása után az illető területet jól megboronálni; ha pedig már meglévő, de gyenge fejlődésű luczernákat trágyázunk meg, ugy igen czélszerű azt tavasszal erősen megfogasztatni.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös lóherét némileg még kerestek. Külföldi tudósítások szerint az amerikai vörös lóhere irányzata legutóbbi időben nagyon megszilárdult, minthogy már a jövő évadra meglehetősen mennyiségű vásárlásokat eszközölt a spekuláció.

Fűmagvaknak is volt némi forgalma. Mustár-magot, hajdinát és muharmagot szintén kerestek.

Csarnok.

Egy női Achilles.

— Irta: Br. Mikos János. —
(Vége.)

A fűvet megeszi minden undorodás nélkül, vékony üvegdarabok és a burgonya neki egyforma ízű. Tény, hogy nála az izelés érzéke majdnem teljesen hiányzik. Az evés semmi élvezetet sem nyújt neki. Másfelől a látás és hallás érzéke rendkívül éles nála. Ha szemét bekötik és hang vagy nesz a szobában nem hallható, például ha vastag szőnyeg fűdi a padlót, egy lépést se tud tenni és rögtön összeesik, ellenben ha valami nesz hallható, akkor meglehetősen biztosan jár. Szemeire igen

feltékeny és ezek testének egyedüli részei, melyek tiszteltben tartását megköveteli. Volt ugyan idő, amikor megengedte, hogy az orvosok egy vékony tüvel meg is szurják a szemét, de most nem engedi meg, hogy valaki hozzányuljon. Valószínűleg nem bizik tökéletesen, hogy ez a szerve is vértelve van fájdalom vagy sérülés ellen. Ő maga ugyan olykor kivessi hol egyik, hol másik szemét, ugy, hogy jelög az arczára, de másnak megérinteni nem engedi.

Tardo kisasszonynak az üvegvész különben megrongálta a fogát és kénytelen volt fogorvosok segítségéhez folyamodni. Ezek is bizonyították, hogy fájdalom iránt éppenséggel semmi érzéke sincs. A legérzékenyebb fogidegeit megszurkálták az ugynevezett excavatorral, de miss Tardo meg sem moccszant; nem is tudta, hogy valami idegéhez hozzányultak.

De kétségkívül az erős mérgek és a ragadós betegségek iránt való immunitása a legfeltünőbb. Orvosok a leghalálhozóbb kulturákat, cholera, difteria, tüdővész és tifuszbacillusokat a legerősebb adagokban fecskendezték be a testébe, de egyik sem fogott ezen az elpusztíthatatlan szervezeten és egészsége legkisebb változást sem szenvedett. Aki őt megvizsgálta, minden orvos azt állítja, hogy betegség vagy erőszak folytán soha sem fog meghalni. Vége csak akkor következhetik be és ugy, ha az egész gépezet kijárta magát; vagy ha apró kis darabokra összevagdlnak. Az orvosok a lehető leghosszabb életet jóslják neki. Apró fekete kis pontocskák a bőr alatt mutatják a helyeket, ahol különféle eszközökkel próbaképp megsejtették; legkésőbb egy hét múlva a legmélyebb vágás vagy szurán után sem marad forradás vagy sebhely.

Ásványmérgek ép oly hatástalanok Tardo Evatina szervezeteire, mint a növénymérgek legerősebbike. Mérgek kigyók őt nem bántják, kivéve, ha rá kényszerítetnek; ugy látszik, valami előérzetük van, hogy halált hoz nekik, ha őt megmarják.

Miss Evatina Tardo lefenyképeztette magát abban a helyzetben, amint tömérek hosszú tűt surkált testének különböző részeibe és ott helyben rémitő vágásokat alkalmazott magán, minden előkészület nélkül, ugy, hogy elborzadtak rajta, akik látták. Kigyókat is hozott, melyek ott feküdtek egy kosárban. Csak pár órája, hogy megérkeztek egy Rocsester melletti farmból. Hat darab csörgő kigyó volt, amelyek mind nagyon mérgeseknek és nyugtalanoknak látszottak (a kigyók rendszeren igen lomhák és többnyire alusznak); a gyorsáru-raktárból hozták egyenesen a fényképész műtermébe. Amint egyenkint kivette a kigyókat a kosárból, H. L. Renne, a működő fényképész, szépen visszahúzódt a camera mögé, kérve Miss Tardot, hogy egyszerre csak egyet vegyen a kezébe, mert nem szeretné, ha a csörgő-kigyók műhelyében körülsetálhatnának, véletlenül mégis a farkára léphetne egyiknek és neki nincs immunitási diplomája a kigyómáras ellen.

A fél tucat közt kiválasztotta a legnagyobbikat, mely vagy három láb hosszú és igen szép példány volt. A nő büntetlenül hadonázott vele és legkevésbé sem iparkodott lecsendesíteni; sőt amennyire lehetett, felingerelte, oly annyira, hogy már félelmetesen csörgette gyűrűit. Mégis sok fáradságba került, míg rábirta a csuszó állatot, hogy őt megmarja. Ott állott kellő távolban a camera előtt, karján és arcán átszurtt hosszú tűkkel és a kigyó fejét közel tartva meztelen melléhez. Addig szorongatta és csipdeste aztán a kigyót, míg az végre mégis megharapta.

Három ízben mélyedtek husába a kigyó halálhozó mérgefogai; azután egy darabig hagyta folyni a véret sebeitől, hogy lássák, hogy a marás milyen komoly volt. Azután a csuklóját maratta meg. Mindegyik marás helyén egy kis daganat támadt, de tíz perc múlva az is elenyészett és a kigyó fogainak helye csak alig volt látható.

A kigyót erre azonnal megölték és a fejét nagy vi-gyázzal felboncolták. A mérgefogak és mérgezacsok teljesen ép állapotban voltak és még annyi mérge volt készletben, hogy husz embert meg lehetett volna vele ölni.

Miss Evatina Tardonak azonban más mutatványai is vannak. Ő minden, a földön található mérges állat által megmaratta már magát. A borzalmas gila egy ízben oly erősen bolearapott a karjába, hogy az állatot meg kellett előbb ölni és csak azután lehetett az állkapcsát szétfeszíteni.

A fiatal nő Trinidad szigetén született Nyugatindia-ban, vegyes vérű szülőktől. Nem emlékszik reá, hogy valaha érzett volna valamit (fizikailag). Férjhez ment volt, de most özvegy, azonban ismét felvette a leánynevet és kisasszonynak czimezteti magát.

— Szülőim azt mondják, hogy soha valami érzésnek jelét nem adtam, mondá a „World” levelezőjének, aki meginterviewolta, de némely orvos azt állítja, hogy valószínűleg tévednek. Különös természetem legelőször akkor tűnt föl, midőn öt éves koromban egy cobra

megharapott. Biztosra vették, hogy belehalok. Az orvosok azt mondták, hogy legesekélyebb remény sincs fenmaradásomra és szülőim is lemondtak rólam. A marás azonban nem igen tett beteggé. Nem sokára megint megharapott egy mérges kígyó és ezután kísérlet kedvéért bármikor megengedtek, hogy kígyó marjon meg. Harapásuk reám legesekélyebb rossz hatással sem volt.

„Soha életemben fájdalmat nem éreztem, soha sem sirtam. Karczólassal vagy vágással mit sem törődtem; nem is tudtam felőle, mielőtt nem láttam. A kezemet beletarthatom a tűzbe és nem érzek semmit. Némelyik ember azt hiszi, hogy szerencsétlen vagyok. En ugy hiszem, nagyon is meg vagyok áldva. Soha egy beteg óráim nem volt egész életemben; nem tudom, mi a fájdalom és a világejrt sem akarék annak kiteve vagy alávetni lenni.“

„Nem látom be egyáltalán hasznát a fájdalomnak; nekem úgy tetszik, hogy anélkül épen ugy megélek, mint bárki más. Mindazok az idegek, melyek valódi örömet szereznek, megmaradtak nekem is; miért busuljak azok hiányaért, melyek fájdalmat okoznak?“

„Elhiszi, hogy mégis a kígyóméreg az egyedüli szer, amely némi hatással van idegeimre? Az orvosok ugyan annyit okoskodtak ezen, hogy végre kisütötték, hogy csak képelem. Az egyedüli dolog, amin olykor szenvedek, az az álmatlanság; és ilyen esetben egy mérges kígyónak néhány harapása kellemes álmot hoz szememre, még a leghathatósabb alvószerek sem használnak semmit. És ez emlékeztet reá, hogy whisky (rizsből égetett palinka), bor, vagy akár micsoda szeszes ital rámm semmi hatást nem gyakorol. Az orvosok egyszer gyomormosó-készülékkel egy gallon (circa 5 liter) whisky-t töltöttek belém egyszerre, és ez csak úgy hatott rám, mintha ugyanannyi vizet ittam volna meg.“

„Eratina Tardo kész bármikor magára lövetni, akár pisztolylyal, akár puskával. Már sok golyót röpítettek testének husos részein keresztül. Ha akarja, hogy a sebei ne vérezzenek, azonnal megáll a vére. Sebei soha sem gyógyulnak, hanem csak egy kis keményedés marad meg rövid ideig és a seb begyógyul, mielőtt egyéb baj beállhatna.“

Minneapolis minden orvosa megvizsgálta e nevezetes nőt, de egyik sem mondta, hogy valami szélhámosság forogna fönn. Eleinte azt hitték, hogy Eratina holmi szereket használ, melyek a fájdalmat enyhítik vagy érzéstelenséget okoznak és akaraterje végzi a többit. De olyan anaestheticum nincs, mely elég erős volna olyan érzéketlenséget állítani elő, aminőt ez a nő bemutat.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenkint, — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát fogyasztóknak postabér- és vámentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig posta fordultával küldenek: HENNEBERG G. selyemgyáral (es. és kir. udvari szállító) ZÜRICHBEN. Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. (2).

212—1898. sz.

Árverési hirdetés: y.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszéber. kir. törvényszék 1893. évi 411. számú végzése következtében jelenl. Roth Keresztély ügyvéd által képviselt Moravicz Katalin javára vizaknai Popovics Samu és Petru ellen 40 frt s. j. r. erejéig 1893. évi február hó 9-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 444 forintba becsült 2 borjú, 2 sertés, 2 tehén, 4 bárány és 10 hektó kukorica-ból álló ingóságok nyilvános árverésen eladotának.

Mely árverésnek a vizaknai kir. bíróság 1797—1898. számú végzése folytán 40 frt tőkekövetelés, en ek 1887. évi október hó 23. nappjától járó 6% kamatai és eddig összesen 16 forint 30 krtban bíróság már megállapított költségei erejéig Vizaknán végrehajtást szenvedőknél leendő eszközésére 1898. évi június hó 18-ik napjának délutáni 2 óraja határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legutóbbi ígérőnek becsáron alul is el fognak adatui.

Kelt Vizaknán, 1898. évi május hó 26. napján.

Eichner Károly,

kir. bírósági végrehajtó.

1497 1—1

Szent-Mihály napra

egy négy (esetleg több) szobából s mellékhelyiségekből álló lakás kerestetik.

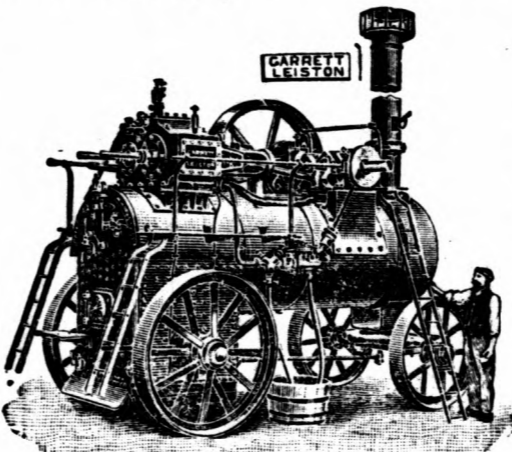
Bővebb felvilágosítás szereshető a „Közérdek“ kiadóhivatalában.

1491 2—3

1474 6—6

Ifj. Kotzó Pál

Budapest, V. kerület Lipót-körut 18. szám.

A t. cz. vevőközönségnek szives tudomására hozza, hogy nagyobb kényelmükre iródáját

V. kerület, Lipót-körut 18. szám

(Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar, Margithid közelében) helyezte át. Fentartotta azonban a VIII. ker., Szentkirály-utca 49. sz. műhelyt és az V. ker., Lipót-körut 8—10. sz. alatti raktárhelyiségeket.

A közönségnek további pártfogását kérve, ajánlja Garret legújabb szerkezetű compound gőzmozgonyait félstabil és stabil alakban, amelyek 40% tüzelőanyag-megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozdonyokat és gőzeséplöket négyyszer fordítható acél dobsínekkel, toldást nem igénylő szalmarázókkal a nagy szita felülettel minden nagyságban.

Minden fajta lovas eséplőkészleteket, arató- és vetőgépeket, szecsakavókat, répvágókat és minden más gazdasági gépeket.

Vidéken lakó szolid ügynökök kerestetnek.

Szivattyukat

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános czélokra kéz-, járgány- és erőhajtásra,

Tűzfecskendőket

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak,

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödőr-tisztító készülékeket, utcai öntöző kocsikat, sárkaparókat

— készit és ajánl a —

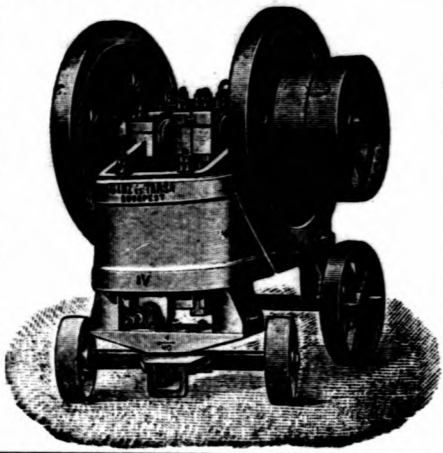
Budapesti Szivattyu- és Gépgyár

Részvénytársaság (ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI., Külső Váci-ut 45.

1378 18—40

Arjegyzőkek és költségvetések ingyen és bérmentve.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár részvénytársulat

Budapest és Leobersdorf

ajánl aprózó gépeket kavicskészítésre, vasutak, országutak építéséhez és beton-építmények készítéséhez; gőzzel vagy lovakkal hajtott uti hengereket, anyagszállító kocsikat, bányakocsikat és teljes vasuti berendezéseket; gépeket kövek megmunkálására.

Hengerszékeket és egyéb malomgépeket,

gáz- és petroleummotorokat,

elektromos világítást és erőátvitelt nagyobb távolságokra,

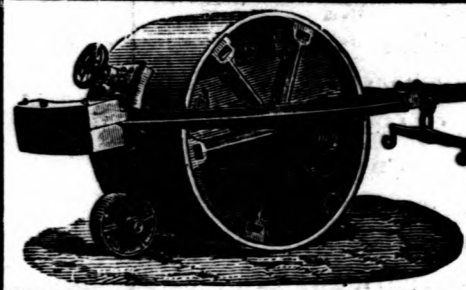
elektromos bányavasutakat és elektromos emelőkészleteket,

VASUTI SZEMÉLY- és TEHERKOCSIKAT.

Portland- és romancement-gyárak építése és berendezése, gipsz, chamotte, folyópát, trágyaneműek és thomisz-salak aprítására szolgáló gépeket és egyéb aprózó gépeket.

Mechwart-féle forgó gőz- és petroleum-ekéket.

1475 5—6

Előfizet

helyben ház

po

Egész évre

Fél évre

Negyedévre

Hiro

□ czenimét

dök és gyáros

ber

Bélyeg

Nyilt

Pünkös

ben a pa

Bánffy

sajnálata

het parla

miniszter

meretesek

hogy a

való parl

Ausztri

kat melle

tönkre e

Minden e

dalmi ta

melynek

külön pa

s mikor

lenne elé

nek egy

nek egy

visszavon

kiegyezés

sát. A

ugyanazt

nak meg

nálni val

létrejötte

hető is

vezőbb az

rütleuség

igazságt

melyeket

kart, ma

és már

parlamer

Mert

dés meg

magyar

mértékb

par exo

van uta

vedelme